U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudců Josefa Baxy (soudce zpravodaj), Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka, Miloslava Výborného a soudkyně Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **Ing. J. H.**, proti odpůrcům: **1) Ing. Miloš Zeman**, bytem Pražský hrad, Praha 1, **2) Ivana Zemanová**, bytem Pražský hrad, Praha 1, oba zastoupeni JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Vyšehradská 21, Praha 2, a **3) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, týkající se návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky,

takto:

I. Návrh **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Volební stížnost

[1] Nejvyšší správní soud obdržel dne 2. února 2018 návrh navrhovatele (dále též „volební stížnost"), jenž navrhovatel v návaznosti na výzvu soudu o tom, aby přesně formuloval výrok, jehož vydání se domáhá, dne 7. a 9. února 2018 dále doplnil.

[2] Navrhovatel se domnívá, že výsledkem volby je kandidát, který se podle Ústavy nemůže stát prezidentem republiky, neboť již při výkonu předchozího mandátu porušil prezidentských slib a nevykonával úřad v zájmu „všeho lidu", jak ve slibu stojí. Tím, že nevolitelnému kandidátovi bylo umožněno zúčastnit se prvního i druhého kola volby prezidenta republiky, byl ovlivněn řádný výběr kandidátů i konečný výsledek. Viníkem tohoto ovlivnění je jednak Ing. Miloš Zeman, který měl jakožto ústavní činitel dát přednost Ústavě před svými zájmy a do druhého volebního období nekandidovat. Druhým viníkem je organizátor voleb - Ministerstvo vnitra, které mělo řádně zkontrolovat, zda jsou všichni kandidáti schopni stát se prezidentem republiky.

[3] S ohledem na shora uvedené se navrhovatel domáhá toho, aby a) výsledek voleb byl změněn tak, že z nich vzejde kandidát schopný složit bez výhrady prezidentský slib a

stát se prezidentem všeho lidu; b) Ústava a zákony České republiky byly znovu respektovány v plném rozsahu, a to nejen občany, ale také prezidentem a ostatními ústavními činiteli; c) prezident lid spojoval a nerozděloval; d) prezident naslouchal hlasu lidu, novinářů, politiků a ústavních činitelů a tyto hlasy respektoval, nejsou-li nerozumné; e) lidé si navzájem více naslouchali a přemýšleli o názorech ostatních; f) všichni společně začali přemýšlet o tom, jak lépe uspořádat náš demokratický stát tak, aby po každých volbách nebylo takové množství občanů nespokojených a bylo možno uskutečňovat demokratickou politiku trvale, řádně a v zájmu velké většiny občanů.

[4] Navrhovatel současně navrhuje následující postup k odstranění neschopnosti zvoleného prezidentského kandidáta složit ústavní slib: vítězný kandidát Ing. Miloš Zeman, kromě složení prezidentského slibu, jež se v minulém období ukázalo nedostatečným, dá neodvolatelnou a vymahatelnou záruku, že v nadcházejícím prezidentském období bude vykonávat svůj úřad skutečně v zájmu všeho lidu, nebo že odstoupí ihned po vykonání prezidentského slibu. Pokud se Ing. Miloš Zeman neztotožní s popsanou zárukou, domáhá se navrhovatel toho, aby bylo postupováno podle § 59 odst. 2 a 66 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), neboť došlo k hrubému ovlivnění výsledku volby prezidenta republiky tím, že do voleb byl připuštěn kandidát, který není schopen složit ústavní slib bez výhrady a který tak byl od samého začátku nevolitelný.

II. Průběh řízení

[5] Nejvyšší správní soud zaslal volební stížnost k vyjádření odpůrcům.

[6] Státní volební komise ve svém vyjádření poukazuje na zákonem stanovené podmínky volitelnosti prezidenta republiky, přičemž uvádí, že tyto jsou přezkoumávány Ministerstvem vnitra v rámci procesu projednání a registrace kandidátních listin. Jelikož úkolem Státní volební komise není registrace kandidátních listin, nepřísluší jí ani se k namítanému porušení vyjadřovat. Odkazuje však na judikaturu, podle které v řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování nelze brojit proti vadám v registraci kandidátní listiny. Státní volební komise rovněž uvádí, že prezident republiky se ujímá úřadu složením slibu. Složí-li slib s výhradou, hledí se na něho, jako by nebyl zvolen a koná se nová volba prezidenta republiky. Z toho vyplývá, že výhrada ke složení slibu může nastat až po proběhnuté volbě v rámci ujímání se úřadu prezidenta. Státní volební komise se proto domnívá, že nelze napadnout volbu prezidenta republiky z toho důvodu, že zvolený kandidát bude v budoucnu skládat slib s výhradou.

[7] Odpůrci 1) a 2) zaslali Nejvyššímu správnímu soudu společné vyjádření. Podotýkají, že soud přisoudil prezidentu republiky Ing. Miloši Zemanovi post odpůrce 1) a bez návrhu do řízení přibral jako odpůrkyni 2) Ivanu Zemanovou a jako odpůrkyni 3) Státní volební komisi. Podle odpůrců návrh nesplňuje obecné náležitosti stanovené pro podání v § 37 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť z návrhu není zřejmé, proti komu je činěn a čeho se navrhovatel domáhá, neboť i kdyby bylo doplnění navrhovatele považováno za žalobní petit, nelze se takového rozhodnutí soudu domáhat. Námitky navrhovatele odpůrci 1) a 2) důrazně odmítají a považují je za prosté, ničím nepodložené a nelogické spekulace, ke kterým se pro nepřípustnost volební stížnosti a

pokračování

absenci dostatečného a hlavně logického odůvodnění nelze jakkoliv blíže vyjádřit. Své tvrzení o hrubém ovlivnění výsledku volby navrhovatel nijak neprokazuje. Odpůrci proto soudu navrhují, aby volební stížnost odmítl, eventuálně zamítl, a navrhovateli uložil uhradit odpůrcům 1) a 2) náhradu nákladů řízení.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud vyhodnotil návrh podle jeho obsahu, a to jako návrh na neplatnost volby prezidenta republiky ve smyslu § 66 zákona o volbě prezidenta republiky. Podle tohoto ustanovení „[*p*]*odáním návrhu na neplatnost volby prezidenta se může domáhat ochrany u soudu podle jiného právního předpisu* [soudního řádu správního pozn. NSS] *každý občan zapsaný do stálého seznamu, zvláštního seznamu vedeného zastupitelským úřadem, navrhující poslanci, navrhující senátoři nebo navrhující občan (dále jen "navrhovatel"). Návrh je třeba podat nejpozději 7 dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta Státní volební komisí* (odst. 1). *Návrh na neplatnost volby prezidenta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby prezidenta* (odst. 2).

[9] S ohledem na vyjádření odpůrců 1) a 2) soud předesílá, že z obsahu návrhu je zřejmé, co jím navrhovatel sleduje. Své podání nazývá „stížností proti výsledku a proti ovlivnění volby prezidenta“ a prezentuje v něm důvody, pro které má za to, že došlo k porušení zákona. Z návrhu je zřejmý jeho názor, že porušení zákona bylo hrubé, a odkazem na § 66 zákona o volbě prezidenta republiky směřuje k tomu, aby soud rozhodl o neplatnosti volby.

[10] K otázce pasivní legitimace odpůrců 1) a 2) Nejvyšší správní soud uvádí, že okruh účastníků řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky je určený zákonem a není proto rozhodující, jakým způsobem je navrhovatel vymezí ve svém návrhu. Podle § 90 odst. 5, věty druhé, s. ř. s. jsou účastníky tohoto řízení „*navrhovatel, příslušný volební orgán, nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů, na jimiž podané kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo občan, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, a ten, jehož volba byla napadena*.“ V projednávané věci tedy byli účastníky řízení i odpůrce 1), jehož volba byla napadena, a odpůrkyně 2), jakožto občanka, na jejíž kandidátní listině byl zvolený kandidát uveden.

[11] Po ověření, že jsou splněny podmínky k projednání a rozhodnutí věci, přistoupil Nejvyšší správní soud k meritornímu posouzení návrhu, přičemž dospěl k závěru, že není důvodný.

[12] Navrhovatel spatřuje porušení zákona ve skutečnosti, že do voleb byl Ministerstvem vnitra připuštěn „od začátku nevolitelný“ kandidát Miloš Zeman.

[13] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že nyní projednávaný návrh je návrhem na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky podle § 66 zákona o volbě prezidenta republiky ve spojení s § 90 odst. 5 s. ř. s., nikoli návrhem ve věci registrace kandidátní listiny. K napadení registrace slouží samostatné řízení týkající se ochrany ve věcech

registrace podle § 89 s. ř. s. ve spojení s § 65 zákona o volbě prezidenta republiky. Ve volebním soudnictví se totiž *„uplatňuje zásada souslednosti jednotlivých přezkoumávaných volebních fází, což znamená, že po uzavření některé fáze volebního procesu nelze tutéž fázi znovu otevírat a zpětně zpochybňovat. Tato zásada se projevuje v právní úpravě třemi samostatnými řízeními, která spadají pod volební soudnictví: řízení o ochraně ve věcech seznamu voličů (§ 88 s. ř. s.), řízení o ochraně ve věci registrace kandidátů a kandidátních listin (§ 89 s. ř. s.) a konečně řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, volby kandidáta nebo hlasování (§ 90 s. ř. s.)*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016 č. j. Vol 4/2016 - 191, č. 3522/2017 Sb. NSS). To má svůj smysl. Nejprve musí být ustáleno, kdo se politické soutěže může zúčastnit na straně voličů a kdo na straně kandidátů. Posléze proběhne soutěž samotná – volby, v níž pozornost voličů je koncentrována na výběr nejlepšího kandidáta z těch, kteří jsou do soutěže připuštěni.

[14] Navíc skutečnosti, ve kterých navrhovatel spatřuje porušení zákona, touto nezákonností nejsou, a proto ani nemohou představovat důvod pro zneplatnění volby prezidenta. Navrhovatel je přesvědčen, že Miloš Zeman funkci prezidenta republiky nevykonával v zájmu „všeho lidu“, a tím porušil svůj prezidentský slib a stal se nevolitelným. Podmínky volitelnosti, jak je z právní úpravy dovozuje navrhovatel, však zákon takto nestanoví (srov. čl. 57 odst. 1 a 19 Ústavy). Pokud jde o způsob výkonu předchozího mandátu prezidenta republiky, je pouze na voličích, zda tyto okolnosti do svého rozhodování o volbě hlavy státu promítnou nebo nikoliv.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud tedy neshledal návrh na vyslovení neplatnosti volby odpůrce 1) prezidentem republiky důvodným, a proto návrh zamítl.

[16] Podle § 93 odst. 4 soudního řádu správního nemá v řízení ve věcech volebních žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 20. února 2018

Tomáš Langášek
předseda senátu